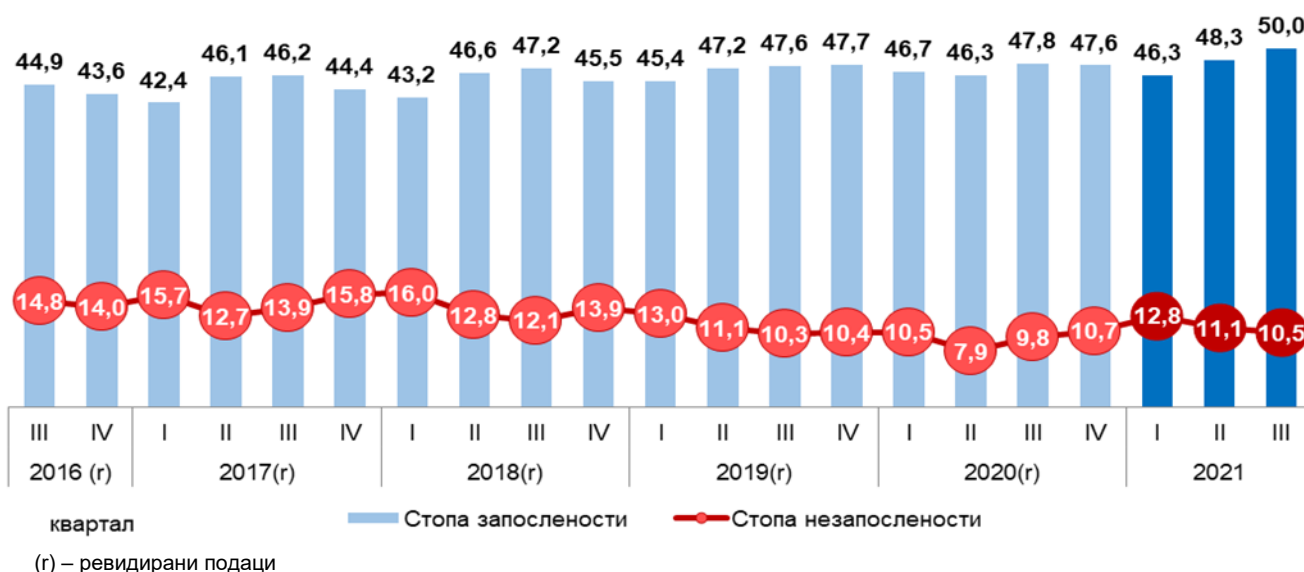

Анкета о радној снази, III квартал 2021.

У трећем кварталу 2021. године број запослених износио је 2 924 500, а број незапослених 341 500. Стопа запослености за дати период износи 50,0%, а стопа незапослености 10,5%.

Граф. 1. Стопе запослености/незапослености, популација узраста 15 и више година, 2016–2021. (%)

Поређење са претходним кварталом

Према подацима Анкете о радној снази за трећи квартал 2021. године, а у поређењу са другим кварталом 2021. године, код лица старости 15 и више година дошло је до смањења контингента становништва ван радне снаге (-95 600) на рачун повећања активног становништва (+83 000). У оквиру контингента активног становништва дошло је до повећања броја запослених (+93 400) и смањења броја незапослених (-10 500).

На међукварталном нивоу, стопа незапослености смањена је за 0,6 процентних поена (п. п.), а стопа становништва ван радне снаге за 1,5 п. п., и у трећем кварталу 2021. године износиле су 10,5%, односно 44,2%, респективно. Истовремено, стопа запослености порасла је за 1,7 п. п. и у трећем кварталу 2021. године достигла је ниво од 50,0%.

У оквиру укупне запослености, која је повећана за 93 400, формална запосленост је повећана за 36 500, док раст неформалне запослености износи 57 000. Највећи раст формалне запослености забележен је у секторима делатности Грађевинарство (+25 400), Прерађивачка индустрија (+15 300) и Трговина на велико и мало, поправка моторних возила (+12 400). Расту неформалне запослености највише је допринело повећање броја запослених у секторима делатности Пољопривреда, лов и шумарство (+20 300) и Грађевинарство (+15 300). Неформално запослених у трећем кварталу 2021. године било је 431 700, од чега 243 900 чине неформално запослени у пољопривреди, а 187 800 неформално запослени ван пољопривреде.

Раст запослености је најизраженији у популацији са средњим нивоом образовања и у старосној категорији 55–64 године.

У односу на други квартал 2021. године стопа запослености мушкараца повећана је за 2,6 п. п. и у трећем кварталу износила је 58,4 %, док је у истом периоду раст стопе запослености жена знатно скромнији (+0,9 п. п.). Стопа запослености у женској популацији у трећем кварталу износила је 42,2%.

Раст запослености забележен је у свим регионима, при чему је највећи раст забележен у Региону Војводине (+43 700), а најмањи у Региону Јужне и Источне Србије (+4 300).

У односу на други квартал 2021. године, у трећем кварталу је незапосленост смањена за 10 500. У мушкој популацији је незапосленост смањена за 17 300 лица, што је узроковало смањење стопе незапослености за 1,3 п. п., па је она у трећем кварталу 2021. године износила 9,2%. У популацији жена, у истом периоду, дошло је до повећања незапослености за 6 900 лица. Стопа незапослености жена је повећана за 0,2 п. п. и у трећем кварталу 2021. године износила је 12,0%.

Највеће смањење броја незапослених (-16 300) забележено је у Региону Шумадије и Западне Србије, док је у Региону Јужне и Источне Србије забележен пораст броја незапослених (+9 300).

У популацији младих, узраста од 15 до 24 године, у трећем кварталу, у поређењу са другим кварталом 2021. године, као и у укупној популацији, дошло је до смањења становништва ван радне снаге (-17 300) на рачун повећања активног становништва (+14 500). Број запослених младих повећан је за 9 000, док је број незапослених већи за 5 500.

Стопа запослености младих (15–24 године) повећана је за 1,4 п. п. и у трећем кварталу 2021. износила је 27,3%. Стопа незапослености младог становништва повећана је за 0,9 п. п. и износила је 23,1%. Тзв. NEET стопа, односно удео младих узраста од 15 до 24 године који нити раде нити су у процесу образовања, у укупној популацији младих, у трећем кварталу 2021. године износила је 18,1%, што у односу на други квартал исте године представља повећање од 3,8%.

Територијално посматрано, највећи раст запослености младог становништва у трећем кварталу у односу на други квартал 2021. године, забележен је у Региону Јужне и Источне Србије (+6 000), за којим следи Београдски Регион, где је запосленост младих већа за 2 100. У Региону Војводине и Региону Шумадије и Западне Србије забележен је скроман раст запослености младих, те запосленост остаје готово непромењена.

Број запослених (младих) мушкараца већи је за 12 900, док је у популацији (младих) жена забележено смањење запослености, (- 3 900). Овакав тренд утицао је да се традиционално нижа стопа запосленост жена додатно смањи (за - 1,1 п. п.) и у трећем кварталу 2021. године стопа запослености жена, старости 15-24 године, износила је 19, 1%. Стопа запослености мушкараца, исте старосне доби, повећана је за 3,7 п. п. и достигла је ниво од 35,0% у трећем кварталу 2021. године.

Територијално посматрано, једино Београдски Регион бележи смањење броја незапослених младих (- 2 600), с друге стране највећи раст незапослености младог становништва забележен је у Региону Шумадије и Западне Србије (+4 200).

Стопа незапослености младих у мушкој популацији смањена је за 1,0 п. п. и у трећем кварталу 2021. године износила је 20,7 % док је стопа незапослености младих жена повећана за 4,5 п. п. и достигла је ниво од 27,3%.

Поређење са истим кварталом претходне године¹

Према подацима Анкете о радној снази за трећи квартал 2021. године, у односу на трећи квартал 2020. године, стопа запослености повећана је за 2,2 п. п., стопа незапослености за 0,7 п. п., док је стопа становништва ван радне снаге смањена за 2,8 п. п.

У трећем кварталу 2021. године, у поређењу са трећим кварталом 2020. године, забележено је међугодишње смањење становништва ван радне снаге (-183 900) првенствено на рачун раста запослености (+107 700), али и незапослености (+ 36 600). Укупна посматрана популација (становништво 15 и више година) смањена је за 39 600.

Оваква међугодишња кретања основних контингената становништва на тржишту рада не могу се тумачити ван контекста промена изазваних ковид кризом током 2020 године. Тада су појединци који нису могли да траже посао, или нису били у могућности да почну да раде, због утицаја мера спречавања ширења коронавируса, сматрани неактивним (ван радне снаге) а не незапосленим (према дефиницијама Међународне организације рада – МОП). У том смислу повећање стопе незапослености са 9,8% у трећем кварталу 2020. године на 10,5% у трећем кварталу 2021, може се тумачити као један од показатеља опоравка, јер се ова стопа враћа на ниво пре кризе изазване пандемијом. У прилог томе говори и међугодишње смањење стопе становништва ван радне снаге са 47,0% на 44,2%, и повећање стопе запослености са 47,8% на 50,0%.

¹ Услед промене методологије Анкете о радној снази од 2021. године подаци се пореде са ревидираним подацима за трећи квартал 2020. године. С обзиром на то да се ревизија података ради само за основне индикаторе и да је скуп ревидираних података ограниченог обима, изостаје могућност дубље и прецизније структурне анализе.

У популацији младих, узраста од 15 до 24 године, у трећем кварталу 2021, у поређењу са трећим кварталом 2020. године, као и у укупној популацији, дошло је до смањења становништва ван радне снаге (-51 800) пре свега на рачун раста запослености (+40 700), док је број незапослених младих остао готово непромењен. Стопа запослености младих у трећем кварталу 2021. године износила је 27,3% што представља повећање од 6,2 п. п. у односу на трећи квартал 2020. У истом периоду, стопа незапослености младих бележи међугодишњи пад од 4,4 п. п. и у трећем кварталу 2021. износила је 23,1%, док је стопа младог становништва ван радне снаге смањена за 6,4 п. п. и износила је 64,5%.

Основни индикатори, III квартал 2021. године

Стопа активности становништва старог 15 и више година у III кварталу 2021. године износи 55,8%, при чему је стопа активности мушкараца 64,3%, а жена 47,9%. Највећа стопа активности забележена је у Београдском региону (58,8%), иза којег следе Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Војводине (57,1% и 55,7% респективно). Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању стопу активности од 50,9%.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у трећем кварталу износи 50,0%, и то мушког становништва 58,4%, а женског 42,2%. Највећу стопу запослености има Београдски регион (53,6%), иза којег следе Регион Војводине и Регион Шумадије и Западне Србије са стопама запослености од 50,8% и 50,5% респективно, док Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању вредност (44,1%).

Стопа неформалне запослености у наведеном кварталу, на нивоу свих делатности, износи 14,8%. Стопа неформалне запослености у делатности пољопривреде износи 53,7%, док у делатностима ван пољопривреде ова стопа има вредност од 7,6%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у трећем кварталу износи 10,5%, и то 9,2% за мушкарце и 12,0% за жене. Гледано на нивоу региона, ова стопа имала је најмању вредност у Београдском региону и Региону Војводине (за оба региона износи 8,8%), док је нешто већа вредност забележена у Региону Шумадије и Западне Србије (11,6%). У Региону Јужне и Источне Србије стопа незапослености има највећу вредности и износи 13,4%.

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, III квартал 2021.

	III квартал 2021	Промене у односу на претходни квартал	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%
Укупно, становништво 15+	5850,8	-12,6	-0,2
Активни	3266,0	83,0	2,6
Запослени	2924,5	93,4	3,3
Формално запослени	2492,8	36,5	1,5
Неформално запослени	431,7	57,0	15,2
Незапослени	341,5	-10,5	-3,0
Ван радне снаге	2584,7	-95,6	-3,6
	%	(п. п.)	
Стопе			
Активности	55,8		1,5
Запослености	50,0		1,7
Стопа неформалне запослености	14,8		1,5
Незапослености	10,5		-0,6
Ван радне снаге	44,2		-1,5

Анкета је у трећем кварталу 2021. године спроведена на узорку од 15 391 домаћинства, од чега је анкетирано 11 133 домаћинства, а за 24 018 лица старости 15–89 година прикупљени су подаци о радној активности.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за III квартал 2021. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2021/XIs/G20211329.xlsx>.

Због промене методологије Анкете о радној снази од 2021. године, подаци из овог саопштења нису упоредиви са подацима објављеним у истоименим саопштењима пре 2021. године.

Како би се обезбедила упоредивост основних показатеља за период пре 2021, извршена је ревизија најважнијих индикатора. Ревидирани подаци су доступни у бази података на веб-сајту РЗС-а.

Више информација о методолошким променама и њиховим ефектима на главне статистичке показатеље може се наћи у посебној публикацији „Анкета о радној снази, нова методологија 2021“.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама лица ван радне снаге – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључе на тржиште рада.

Лица (старости 15–89 година) која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или природи), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла, сматрају се **запосленим лицима**.

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим пословним субјектима, рад у регистрованим пословним субјектима без уговора о раду, као и рад помажућих чланова домаћинства.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Незапослена лица су она лица (старости 15–74 године) која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици, и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа NEET подразумева учешће лица старости 15–24 године (или 15–29 година) која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци у укупној популацији тог узраста.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Становништво ван радне снаге чине сва лица у посматраној популацији (старости 15 и више година) која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа становништва ван радне снаге представља удео становништва ван радне снаге у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

За детаљнији опис Анкете и свих дефиниција у вези са радном снагом видети методологију Анкете о радној снази на www.stat.gov.rs.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Контакт: ars@stat.gov.rs, тел.: 011 2412 922, локал 418

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412 922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: квартална